

กระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี*

The process of submitting matters to the Cabinet by the Office of the Secretariat of the Cabinet

พัชรินทร์ ศรีเมือง**

Patthanan Srimuang

6614832038@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ศึกษาปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนา โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 ราย ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีมีขั้นตอนต่าง ๆ แบ่งออกได้เป็น 3 ช่วง ดังนี้ (1) ก่อนการประชุมคณะรัฐมนตรี ได้แก่ การรับเรื่องจากหน่วยงานของรัฐ การขอความเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์และจัดทำบันทึกเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี การบรรจุเรื่องเข้าวาระประชุม (2) ระหว่างการประชุมคณะรัฐมนตรี ได้แก่ การจัดประชุมคณะรัฐมนตรี การจดประเด็นอภิปราย และ (3) หลังการประชุมคณะรัฐมนตรี ได้แก่ การจัดทำร่างมติคณะรัฐมนตรี และการแจ้งหรือยืนยันมติคณะรัฐมนตรี ปัญหาและอุปสรรคพบว่า (1) หนังสือเสนอเรื่องขาดความถูกต้องครบถ้วน (2) การตอบความเห็นของหน่วยงานล่าช้า (3) การเสนอเรื่องกระชั้นชิดหรือเรื่องจร (4) คุณภาพของข้อมูลหรือรายละเอียดเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี (5) ระยะเวลาการประชุมคณะรัฐมนตรีค่อนข้างจำกัด (6) เรื่องที่เสนอคณะรัฐมนตรีมีจำนวนมาก (7) ขาดทักษะในการสรุปประเด็น (8) การจัดการวาระประชุม (9) การรักษาความลับของราชการ (10) ความซับซ้อนและอ่อนไหวของข้อมูล และ (11) การจัดทำมติคณะรัฐมนตรีต้องใช้ทักษะและประสบการณ์สูง ข้อเสนอแนะในการพัฒนา ได้แก่ (1) การสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับหน่วยงานต่าง ๆ (2) การพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ (3) การนำเทคโนโลยีมาใช้ (4) การทบทวนกฎหมายให้เป็นปัจจุบัน

คำสำคัญ : คณะรัฐมนตรี ; กระบวนการตัดสินใจ ; การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี

Keywords : The Cabinet ; Decision making process; Submitting matters to the Cabinet

*บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง กระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

**นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

คณะรัฐมนตรีแม้จะเป็นองค์กรหนึ่งในสามที่ใช้อำนาจอธิปไตย แต่มีบทบาทสำคัญและอำนาจหน้าที่ในฐานะฝ่ายบริหารที่ครอบคลุมและกว้างขวางกว่าองค์กรอื่นเพราะมีอำนาจหน้าที่ครอบคลุมกิจการที่เกิดขึ้นและผ่านเข้ามาในแต่ละวัน หรือก็คือการใช้อำนาจรัฐในการปกครองประเทศหรือที่รัฐธรรมนูญเรียกว่า “การบริหารราชการแผ่นดิน” ทั้งนี้ ในการบริหารราชการแผ่นดินนั้นจะต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และนโยบายที่คณะรัฐมนตรีได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2549, หน้า 1)

หนึ่งในกลไกสำคัญของการบริหารราชการแผ่นดินคือ การประชุมคณะรัฐมนตรี ซึ่งเป็นกระบวนการพิจารณาและตัดสินใจเชิงนโยบาย รวมถึงการอนุมัติ อนุญาต หรือเห็นชอบเรื่องต่าง ๆ ที่เสนอโดยหน่วยงานของรัฐ ผลการประชุมจะปรากฏในรูปแบบ “มติคณะรัฐมนตรี” ซึ่งมีสถานะเป็นคำสั่งทางการบริหาร และเป็นข้อสรุปของการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องที่มีผลกระทบต่อประเทศชาติและประชาชน

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เป็นหน่วยงานระดับกรม สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนภารกิจดังกล่าวของคณะรัฐมนตรี โดยทำหน้าที่นำเรื่องต่าง ๆ จากหน่วยงานของรัฐเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณา การจัดประชุมคณะรัฐมนตรี การวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี การจัดวาระการประชุมคณะรัฐมนตรี การเผยแพร่มติคณะรัฐมนตรี ตลอดจนการติดตามผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งเป็นการช่วยวิเคราะห์ กลั่นกรองเรื่อง และนำเสนอข้อมูลหรือความเห็นเพื่อให้เรื่องที่เสนอคณะรัฐมนตรีมีความถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นไปตามกฎหมาย แต่ในทางปฏิบัติการปฏิบัติงานของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะต้องปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็ว และตั้งอยู่ความถูกต้องบนเงื่อนไขของเวลาที่มืออยู่อย่างจำกัด รวมถึงการรักษาความลับทางราชการอยู่ตลอดเวลา ในขณะที่เดียวกันกลับต้องปฏิบัติงานที่มีความซับซ้อนภายใต้บทบังคับของกฎหมายต่าง ๆ และยังต้องเผชิญกับสภาวะแวดล้อมที่ไม่แน่นอน ซับซ้อน ตลอดจนมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและยากที่จะคาดการณ์ได้ อยู่ตลอดเวลา กับสถานการณ์โลกในยุค VUCA World เช่น การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ทันสมัย (Digital disruption) (กฤษณา นิลศรี, 2563, หน้า ก) ส่งผลให้การดำเนินการในกระบวนการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรคที่ซับซ้อน และหลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น (1) ข้อจำกัดด้านระยะเวลา (2) คุณภาพของเรื่องที่เสนอคณะรัฐมนตรีหากมีข้อมูลข้อเท็จจริงที่ไม่เพียงพอหรือไม่ครบถ้วนก็จะตกเป็นภาระของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (3) ด้านบุคลากรที่มีจำนวนไม่เพียงพอและต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนากระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีของสำนักเลขาธิการ

คณะรัฐมนตรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีการดำเนินการวิจัยใช้วิธีเก็บข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ประชากร (Population) ได้แก่ เจ้าหน้าที่ทั้งในส่วนของการบริหารและลูกจ้างของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยผ่านการสัมภาษณ์ส่วนบุคคล จำนวน 10 ราย ดังนี้

2.1 ข้าราชการ/ลูกจ้างผู้ปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานธุรการในการรับ-ส่งเอกสารเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี จำนวน 2 ราย

2.2 ข้าราชการระดับปฏิบัติการหรือชำนาญการ/ลูกจ้างผู้ปฏิบัติงานในกองที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี จำนวน 6 ราย

2.3 ข้าราชการระดับชำนาญการพิเศษ (ตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่ม) หรือข้าราชการระดับอำนวยการสูง (ตำแหน่งผู้อำนวยการกอง) ผู้ปฏิบัติงานในกองที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี จำนวน 2 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งลักษณะของการสัมภาษณ์จะเป็นการสัมภาษณ์แบบมีคำถาม และข้อกำหนดที่แน่นอนตายตัว โดยจะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามแบบเดียวกัน (วิโรจน์ ก่อสกุล, 2567, หน้า 62) โดยจะทำการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล โดยก่อนจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะกำหนดวันสัมภาษณ์และแจ้งให้ผู้สัมภาษณ์ทราบก่อนล่วงหน้า และในการสัมภาษณ์จะใช้การจดบันทึกหรือบันทึกเสียง ซึ่งก่อนสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์ในการจดบันทึกและบันทึกเสียง การสัมภาษณ์ก่อนทุกครั้ง โดยผู้ให้สัมภาษณ์มีสิทธิ์ที่จะปฏิเสธหรือไม่ยินยอมก็ได้ โดยข้อคำถามประกอบไปด้วยคำถามประเภทต่าง ๆ โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ (1) ข้อมูลทั่วไป (2) คำถามเกี่ยวกับกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี (3) คำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี และ (4) คำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการพัฒนากระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ (วิโรจน์ ก่อสกุล, 2567, หน้า 48)

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป โดยการรวบรวมเอกสารซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้วโดยผู้อื่น ได้แก่ (1) เอกสารของทางราชการ เป็นเอกสารที่ส่วนราชการจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติ เช่น นโยบาย กฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี คู่มือปฏิบัติงาน ประกาศ คำสั่ง (2) หนังสือทั่วไป เช่น ตำรา คู่มือเอกสารประกอบคำบรรยาย และเอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี (3) งานวิจัย วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ เป็นงานที่ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนั้น ๆ อย่างละเอียด และ (4) หนังสือ อ้างอิง เช่น สารานุกรม พจนานุกรม

2. การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ตามคำถามที่กำหนดไว้ล่วงหน้า โดยก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยจะกำหนดวันสัมภาษณ์โดยแจ้งให้ผู้สัมภาษณ์ทราบก่อนล่วงหน้า ในการสัมภาษณ์จะใช้การจดบันทึกและบันทึกเสียงโดยก่อนสัมภาษณ์จะขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์ในการจดบันทึกและบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ก่อนทุกครั้ง ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์มีสิทธิ์ที่จะปฏิเสธหรือไม่ยินยอม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนดังนี้ (1) เรียบเรียงข้อมูลจากการศึกษาและสังเคราะห์จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารออกเป็นประเด็นต่าง ๆ (2) ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกออกเป็นประเด็นต่าง ๆ (3) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถามแล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือน หรือความแตกต่างของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์ (4) ข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบกับข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันของข้อมูลก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์ (5) นำผลการวิเคราะห์ข้อมูล มาทำการสรุปผลการวิเคราะห์ โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อนำไปตีความผลการวิเคราะห์ข้อมูล และ (6) นำข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันเพื่อสรุปผลการวิจัย “กระบวนการการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี” โดยใช้การนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนา

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

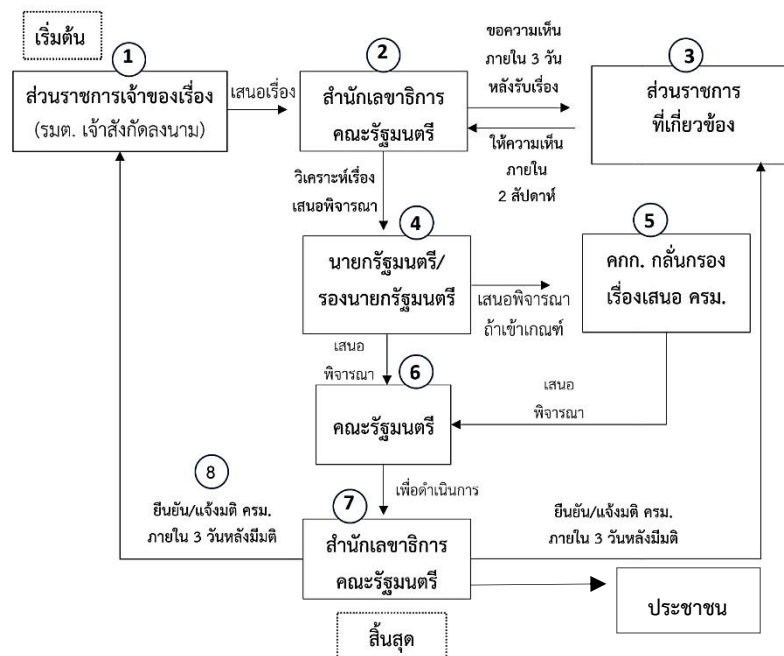
กระบวนการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

1. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีบทบาทเป็นกลไกหลักในการสนับสนุนการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรี โดยใช้องค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีให้เป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ มีบทบาทในการเป็นตัวกลางในการสื่อสารระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ กับคณะรัฐมนตรีผ่านกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งเป็นประตูด่านแรกในการรับเรื่องที่หน่วยงานของรัฐเสนอต่อคณะรัฐมนตรี การวิเคราะห์กลั่นกรองเรื่อง การจัดทำเอกสารและความเห็นประกอบการพิจารณา การกำหนดประเภทของเรื่อง และระยะเวลาในการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี การบรรจุเรื่องเข้าวาระการประชุม การประชุมคณะรัฐมนตรี การแจ้ง/ยืนยันมติคณะรัฐมนตรี ตลอดจนการติดตามผลการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรี สอดคล้องกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 (2568) กล่าวว่า “หน้าที่หลักของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด คือ การสนับสนุนคณะรัฐมนตรีในการบริหารราชการ เช่น การกลั่นกรองและวิเคราะห์เรื่อง จัดการประชุมคณะรัฐมนตรี” นอกจากนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ที่รวบรวมมติคณะรัฐมนตรีอันเป็นผลการตัดสินใจในการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีในอดีตไว้ สอดคล้องกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 9 (2568) กล่าวว่า “สำนักเลขาธิการเปรียบเสมือนระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ เนื่องจากทำหน้าที่สนับสนุนกระบวนการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีมาหลายทศวรรษ และจัดเก็บผลการตัดสินใจในการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีมาทุกรัฐบาลในรูปแบบของมติคณะรัฐมนตรี”

2. กระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีโดยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ (1) การรับเรื่องจากหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งจะต้องผ่านการศึกษา วิเคราะห์ และกลั่นกรองอย่างรอบคอบตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2548 และระเบียบ (2) การจัดทำบันทึกเสนอเรื่องและความเห็นประกอบการพิจารณาและตัดสินใจของคณะรัฐมนตรี (3) การจัดประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี และ (4) การแจ้ง/ยืนยันมติคณะรัฐมนตรีไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่ (2568) กล่าวว่า

“กระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี เริ่มจากการรับเรื่องจากหน่วยงานต่าง ศึกษา วิเคราะห์ ว่าเรื่องที่เสนอนั้น เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามกฎหมายหรือไม่ หลังจากนั้นเป็นการจัดทำบันทึกเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี และการให้ความเห็นประกอบการพิจารณาว่าเข้าข่ายเป็นข้อเสนอคณะรัฐมนตรีได้หรือไม่ ตลอดจนให้ความเห็น หรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เหลือก็จะเป็นขั้นตอนของการจัดประชุมคณะรัฐมนตรี สุดท้ายเป็นขั้นตอนการออกหนังสือ ยืนยันหรือแจ้งมติคณะรัฐมนตรีไปยังผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง” โดยกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีรายละเอียดปรากฏดังภาพ

ภาพรวมกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ที่มา : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2549, หน้า 11

3. ความแตกต่างของกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีในปัจจุบันและในอดีต พบว่า (1) การรับ - ส่งเอกสารเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี มีการนำระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้ ส่งผลให้จำนวนการใช้กระดาษลดลงมาก และการรับส่งเอกสารเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีรวดเร็วขึ้น สามารถติดตามเอกสารได้ง่ายและสะดวกกว่าในอดีต สอดคล้องกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 10 (2568) กล่าวว่า “...หลังจากปรับเปลี่ยนมาใช้เทคโนโลยีดิจิทัล คือ เป็นระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ทำให้การรับส่งเอกสารเร็วขึ้น ตรวจสอบได้ง่ายขึ้น และลดการใช้กระดาษไปเยอะ” (2) การจัดทำบันทึกเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีและการทำความเห็น มีความรวดเร็วในการดำเนินงานมากขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการทำงาน อย่างไรก็ตาม ความซับซ้อนของเรื่องที่เสนอในปัจจุบันได้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากเรื่องส่วนใหญ่มักเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ประกอบกับกฎหมายและระเบียบต่างๆ มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 (2568) กล่าวว่า “ปัจจุบันการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ของภาครัฐเข้าถึงได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ส่งผลให้การวิเคราะห์และการตรวจสอบข้อเท็จจริงของเรื่องที่เสนอสามารถดำเนินการได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น” (3) การประชุมคณะรัฐมนตรี มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสนับสนุนการประชุมคณะรัฐมนตรี แต่ต้องให้ความสำคัญกับการรักษาความปลอดภัย

ของข้อมูลให้อยู่ในระดับสูงสุด สอดคล้องกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 7 (2568) กล่าวว่า “...การนำระบบสารสนเทศมาใช้สนับสนุนการประชุม..จะต้องมีระบบรักษาความปลอดภัยให้เหมาะสมด้วย” (4) กระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีในปัจจุบันยังคงมีขั้นตอนหลักตามเดิม หากแต่มีการปรับลำดับขั้นตอนการดำเนินงานบางส่วนให้เหมาะสมกับแต่ละรัฐบาล สอดคล้องกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 - 4 (2568) กล่าวว่า “กระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีในภาพรวมยังคงมีขั้นตอนการดำเนินงานเหมือนเดิม อาจมีการสลับขั้นตอนบ้างในลักษณะของการจัดลำดับใหม่ให้เหมาะสมกับแต่ละรัฐบาล แต่ไม่ได้มีการลดขั้นตอนใด ๆ”

ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

1. ขั้นตอนการประชุมคณะรัฐมนตรี พบปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ (1) เอกสารเรื่องที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรียังขาดความถูกต้องและครบถ้วนตามที่หลักเกณฑ์ที่กำหนด จึงต้องดำเนินการขอให้หน่วยงานแก้ไขเอกสารไปมาหลายครั้ง อาจส่งผลให้กระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีในภาพรวมล่าช้า สอดคล้องกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 คนที่ 4 และคนที่ 5 (2568) กล่าวว่า “เรื่องที่เข้ามากระชั้นชิดเวลาประชุมมากไป แต่ไม่มีการประสานแจ้งหรือส่งร่างมาให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบล่วงหน้า อาจทำให้เจ้าหน้าที่วิเคราะห์มีเวลาน้อยในการกลั่นกรองและจัดทำความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี” (2) การตอบความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องล่าช้ากว่าที่กำหนด อาจส่งผลให้การจัดทำบันทึกเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีอาจขาดความครอบคลุมในประเด็นที่สำคัญ (3) การเสนอเรื่องในเวลากระชั้นชิดหรือเรื่องจริง ซึ่งบางเรื่องมีความซับซ้อน อาจส่งผลให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีระยะเวลาในการศึกษา วิเคราะห์ และกลั่นกรองอย่างจำกัด อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของข้อมูลประกอบการพิจารณาที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรี โดยปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดปัญหาอุปสรรค ได้แก่ (1) การขาดความเข้าใจในหลักเกณฑ์และระเบียบการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีอย่างถูกต้องหรือไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน สอดคล้องกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 9 (2568) กล่าวว่า “...ผู้ปฏิบัติงานที่รับผิดชอบในการเสนอเรื่องอาจมีการผลิตเปลี่ยน หมุนเวียน ลาออกไป คนที่ใหม่ก็อาจจะไม่เข้าใจกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ที่เป็นแนวปฏิบัติ” (2) การขาดการบริหารจัดการที่ดีของหน่วยงานส่งผลให้เสนอเรื่องหรือการเสนอความเห็นในลักษณะเร่งด่วนหรือกระชั้นชิด (3) ขาดการประสานเพื่อแจ้งหรือส่งร่างหนังสือเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบล่วงหน้า

2. ขั้นระหว่างการประชุมคณะรัฐมนตรี พบปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ (1) การประชุมคณะรัฐมนตรีมีข้อจำกัดด้านระยะเวลาที่ค่อนข้างจำกัด การอภิปรายประเด็นต่าง ๆ มากกว่าปกติ อาจส่งผลให้การพิจารณาเรื่องอื่น ๆ ในวาระมีเวลาน้อยลง สอดคล้องกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 7 (2568) กล่าวว่า “บางครั้งเรื่องที่เสนอมีความซับซ้อนมาก ทำให้คณะรัฐมนตรีต้องใช้เวลาในการพิจารณานานกว่าที่ควร ส่งผลต่อการพิจารณาเรื่องอื่น ๆ ที่อยู่ในวาระ” (2) การประชุมคณะรัฐมนตรีจะมีการบันทึกเสียง หากจดไม่ทันหรือพลาดในสาระสำคัญหรือไม่เข้าใจในเนื้อหาของประเด็นอภิปราย อาจนำไปสู่ความผิดพลาดในการสรุปมติได้ (3) กรณีที่มีการเสนอเรื่องจริงเข้ามาวันประชุม เจ้าหน้าที่ที่ต้องจัดทำสรุปเรื่องเสนอต่อคณะรัฐมนตรี หากไม่มีข้อมูลประกอบครบถ้วนหรือไม่ได้รับรู้ล่วงหน้า อาจเกิดความคลาดเคลื่อนในการสรุปเรื่อง (4) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประชุมคณะรัฐมนตรีมีจำนวนมากจึงอาจเป็นปัญหาอุปสรรคในการรักษาความลับในการประชุม โดยปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดปัญหาหรืออุปสรรค ได้แก่ (1) เรื่องที่มีความจำเป็นเร่งด่วนจะต้องเสนอคณะรัฐมนตรีนั้นมีจำนวนมาก จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการระยะเวลาในการประชุม (2) การขาดทักษะหรือประสบการณ์

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการจับประเด็นของเจ้าหน้าที่ที่จัดประเด็นการประชุม อาจส่งผลให้ข้อมูลบางส่วนตกหล่นหรือไม่ครบถ้วนในการจัดทำมติคณะรัฐมนตรี สอดคล้องกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 (2568) กล่าวว่า “ทักษะหรือประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ที่จัดบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูลยังไม่เพียงพอ อาจทำให้มีข้อมูลตกหล่นหรือไม่ครบถ้วน” (3) ไม่สามารถควบคุมไม่ให้เสนอวาระหรือเรื่องจริงได้ เนื่องจากบางเรื่องจำเป็นต้องเสนอคณะรัฐมนตรี (4) ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วอาจเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาการรั่วไหลของข้อมูลในการประชุมคณะรัฐมนตรี

3. ขั้นหลังการประชุมคณะรัฐมนตรี พบปัญหาหรืออุปสรรค ได้แก่ (1) การจัดทำร่างมติคณะรัฐมนตรีหลังการประชุมคณะรัฐมนตรีในเรื่องมีความซับซ้อนส่งผลให้ใช้เวลานานตรวจสอบความถูกต้อง (2) การจัดทำมติคณะรัฐมนตรีเป็นการแปลงข้อมูลจาก “ภาษาพูด” ในที่ประชุมมาเป็น “ภาษาเขียน” อย่างเป็นทางการ ต้องอาศัยทักษะและประสบการณ์สูงหากขาดความรอบคอบ อาจเกิดข้อผิดพลาดในการถ่ายทอดเจตนารมณ์ของคณะรัฐมนตรี สอดคล้องกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6 (2568) กล่าวว่า “การร่างมติคณะรัฐมนตรีต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ปรณี่เรื่องที่คณะรัฐมนตรีมีการอภิปรายหลายประเด็น จะต้องใช้ความชำนาญในการเปลี่ยนจากคำพูดของรัฐมนตรีแต่ละคน มาเป็นภาษาเขียนในลักษณะที่เป็นทางการ” โดยปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดปัญหาหรืออุปสรรค ได้แก่ (1) ความซับซ้อนของเรื่องและความอ่อนไหวของข้อมูลอาจส่งผลให้ใช้เวลานานตรวจสอบความถูกต้อง (2) ความสามารถและเทคนิคเฉพาะตัวของเจ้าหน้าที่ที่ต้องจัดทำร่างมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งต้องอาศัยความจำ ความเข้าใจ และความสามารถในการจับประเด็นของตนเองเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการพัฒนากระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี

1. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีในฐานะหน่วยงานเลขานุการของคณะรัฐมนตรีควรมีกระบวนการตัดสินใจมีประสิทธิภาพ มีความเชี่ยวชาญในการวิเคราะห์และกลั่นกรองข้อมูล เพื่อช่วยลดโอกาสในการเกิดข้อผิดพลาดในการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรี

2. ควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่วิเคราะห์พัฒนาความรู้เชิงลึกในสาขาที่รับผิดชอบควบคู่กับการเสริมสร้างความรอบรู้ในสาขาอื่น ๆ โดยเน้นการนำเสนอข้อมูลและทางเลือกอย่างเป็นกลางและไม่เป็นการชี้นำการตัดสินใจ

3. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ต้องมีทั้งทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) และทักษะด้านการสื่อสาร (Soft Skills) ที่ดี สามารถเขียนบันทึกวิเคราะห์ที่อ่านง่าย เข้าใจง่าย แต่ยังคงความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูล

4. ควรพัฒนาทักษะของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์ในการเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลเชิงเทคนิคกับการตัดสินใจเชิงนโยบาย โดยฝึกฝนทักษะการ “แปลภาษา” ข้อมูลทางเทคนิคและรายละเอียดเฉพาะให้อยู่ในรูปแบบที่ผู้บริหารเข้าใจง่าย

5. ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการหรือประชุมชี้แจงให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเป็นระยะ

6. ควรมีการพัฒนาด้านบุคลากรของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ทั้งในส่วนของการเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี และการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรในด้านความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาจำแนกตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

กระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

1. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีบทบาทในการเป็นตัวกลางประสานหรือสื่อสารระหว่างหน่วยงานคณะรัฐมนตรี เป็นประตูด่านแรกในการรับเรื่องที่หน่วยงานเสนอต่อคณะรัฐมนตรีจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการตรวจสอบกลั่นกรองเรื่องดังกล่าวว่าถูกต้องครบถ้วนว่าเป็นไปตามแนวปฏิบัติหรือที่หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีระบบของ Max Weber (1947, อ้างถึงใน ทศพล จักรบุญมา, 2555, หน้า 14) เกี่ยวกับปัจจัยการใช้อำนาจของผู้на ซึ่งเป็นหนึ่งในกลไกการบริหารที่ทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างผู้นำอันได้แก่คณะรัฐมนตรีและผู้ตามอันได้แก่หน่วยงานที่ต้องน่านโยบายไปปฏิบัติ และสอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีตามกฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่ในการประสานราชการกับกระทรวง กรม และหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

2. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีสนับสนุนในการกลั่นกรองเรื่อง การจัดประชุมคณะรัฐมนตรี ไปจนถึงการสนับสนุนการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีในการเตรียมข้อมูล การวิเคราะห์ผลกระทบ และการติดตามผลการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรี สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีระบบ (จันทร์ธานี สงวนนาม, 2545, หน้า 85 อ้างถึงใน วุฒิชัย วีระวัฒน์, 2549, หน้า 16) ที่มองว่า “การคิดอย่างเป็นระบบเป็นการคิดอย่างมีเหตุผล คิดอย่างรอบคอบถึงผลที่ได้และผลเสียที่จะเกิดขึ้นได้ในภาพรวมและทุก ๆ ส่วนขององค์ประกอบย่อยของระบบ” อีกทั้งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเปรียบเสมือนฐานข้อมูลขนาดใหญ่ที่รวบรวมมติคณะรัฐมนตรีอันเป็นผลการตัดสินใจในการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีในอดีตไว้ ซึ่งจะสามารถเป็นข้อมูลสนับสนุนกำหนดนโยบายสาธารณะในอนาคตต่อไป ซึ่งเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2548 มาตรา 13 ที่บัญญัติให้ทุกครั้งที่คณะรัฐมนตรีชุดใหม่เข้ารับหน้าที่ ให้เป็นหน้าที่ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีรวบรวมมติของคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งของนายกรัฐมนตรีชุดเดิมที่เกี่ยวกับการบริหารราชการ หรือข้าราชการที่ออกโดยมิได้อาศัยอำนาจตามกฎหมายใด พร้อมด้วยข้อเสนอแนะว่าสมควรคงคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นต่อไปหรือไม่ เพียงใด และนำเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการหรือดำเนินการต่อไป

3. ขั้นตอนการดำเนินงานตามกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี กระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเป็นกลไกสำคัญในการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรี ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ (1) การรับเรื่องจากหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งจะต้องผ่านการศึกษา วิเคราะห์ และกลั่นกรองอย่างรอบคอบให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง (2) การจัดทำบันทึกเสนอเรื่องและความเห็นประกอบการพิจารณา (3) การจัดประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี และ (4) การแจ้ง/ยืนยันมติคณะรัฐมนตรีไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณวิมล สินธุภ (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีในการสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรี ซึ่งพบว่า “...สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นกลไกสำคัญที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรี... และการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีจะต้องอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่ชัดเจน ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ และมีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

ชอบด้วยกฎหมาย และทันต่อสถานการณ์...” และเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่อง และการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2548 มาตรา 4 “ที่บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องที่ให้เสนอคณะรัฐมนตรีได้และมาตรา 10 ที่บัญญัติให้การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของเรื่องกำหนดประเด็นที่ประสงค์จะให้คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ ให้ความเห็นชอบ หรือมีมติในเรื่องใดให้ชัดเจน”

4. ความแตกต่างของกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีในปัจจุบันและในอดีต พบว่า (1) การรับ-ส่ง เอกสารเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีการนำระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้ส่งผลให้จำนวนการใช้กระดาษลดลงมาก และการรับส่งเอกสารเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีรวดเร็วขึ้น รวมทั้งสามารถติดตามเอกสารได้ง่ายและสะดวกกว่าในอดีต สอดคล้องกับงานวิจัยของมาโนชญ์ จารุสมบัติ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพ : กรณีศึกษาสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี โดยพบว่า “...ภารกิจบางอย่างของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีควรต้องมีการปรับปรุงเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น การลดจำนวนสำเนาเอกสารที่ต้องนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี...” (2) การจัดทำบันทึกเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีและการทำความเข้าใจการพัฒนาที่สำคัญเมื่อเปรียบเทียบกับอดีต โดยเฉพาะด้านความรวดเร็วในการดำเนินงานซึ่งเป็นผลมาจากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการทำงาน ในขณะเดียวกันการวิเคราะห์และจัดทำความเห็นประกอบการพิจารณาจำเป็นต้องใช้เวลาและความละเอียดรอบคอบมากขึ้นและต้องดำเนินการด้วยความรวดเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของภุชงค์ โพธิกุฎสัย (2536) ได้ทำการวิจัย เรื่อง กระบวนการปฏิบัติงานและการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ผลการวิจัยพบว่า “...ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในองค์กร คือ ความเร่งด่วนของงานกับคุณภาพในการวิเคราะห์ ส่งผลให้เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ก็ไม่สามารถจะลงลึกในแต่ละเรื่องได้...” (3) การประชุมคณะรัฐมนตรี มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศในการสนับสนุนการประชุมคณะรัฐมนตรีแต่จำเป็นต้องมีระบบรักษาความปลอดภัยด้านไซเบอร์ที่เข้มงวดและเหมาะสมด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของคณิน พ่วงทอง (2565) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การเปลี่ยนผ่านสู่ภาครัฐดิจิทัลของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ผลการวิจัยพบว่า “...ควรสร้างระบบความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ที่เป็นมิตรต่อการใช้งานและไม่เป็นการเพิ่มภาระให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน... และสอดคล้องกับค่านิยมหลักและคำวัฒนธรรมหลักของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่กำหนดเกี่ยวกับการรักษาความลับของราชการไว้ด้วยนั้น...” และ (4) ภาพรวมกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีในปัจจุบันยังคงมีขั้นตอนหลักตามเดิม หากแต่มีการปรับลำดับขั้นตอนการดำเนินงานบางส่วนให้เหมาะสมกับแต่ละรัฐบาลเท่านั้น สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีระบบ (จันทร์ณี สงวนนาม, 2545, หน้า 85 อ้างถึงใน วุฒิชัย วีระวัฒน์, 2549, หน้า 16) ที่ให้ความหมายว่าระบบว่าเป็นการเรียงลำดับองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งถูกกำหนดขึ้นเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนงานองค์ประกอบต่าง ๆ นั้นมีความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในระหว่างส่วนต่าง ๆ อยู่เสมอ

ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ขึ้นก่อนการประชุมคณะรัฐมนตรี พบปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

1. เอกสารเรื่องที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรียังขาดความถูกต้องและครบถ้วนตามที่หลักเกณฑ์ที่กำหนด อาจส่งผลให้กระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีในภาพรวมล่าช้า สอดคล้องกับงานวิจัยของภุชงค์ โพธิกุฎสัย (2536) ได้ทำการวิจัย เรื่อง กระบวนการปฏิบัติงานและการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ผลการวิจัยพบว่า “...ข้อจำกัดเรื่องที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรีโดยกระทรวงต่าง ๆ

ยังขาดคุณภาพ...” สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีระบบ (System Theory) ของจันทราณี สงวนนาม (2545, หน้า 85 อ้างถึงใน วุฒิชัย วีระวัฒน์, 2549, หน้า 16) ที่ชี้ว่า หากปัจจัยนำเข้า (Input) มีข้อบกพร่องจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการและผลลัพธ์ของระบบทั้งหมด เนื่องจากการคิดอย่างมีระบบ (System Thinking) คือ การคิดอย่างรอบคอบถึงผลที่ได้และผลเสียที่จะเกิดขึ้นได้ทั้งในภาพรวม เพราะทุก ๆ ส่วนขององค์ประกอบย่อยของระบบมีส่วนสัมพันธ์กัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ (วรพจน์ บุษราคัมวดี, 2548, หน้า 113 - 114 อ้างถึงใน ภาณุพันธ์ พลอยพันธ์, 2557, หน้า 5) ที่ระบุว่า การขาดข้อมูลครบถ้วนจะส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ทำการตัดสินใจ นอกจากนี้ยังเป็นไปตามระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2548 ข้อ 13 ซึ่งกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าในหนังสือนำเสนอเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีให้หน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องสรุปเรื่องให้ชัดเจนและครบถ้วน

2. การตอบความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องล่าช้ากว่าที่กำหนด อาจส่งผลให้การจัดทำบันทึกเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีอาจขาดความครอบคลุมในประเด็นที่สำคัญ สอดคล้องกับวิจัยของภุชงค์ โพธิกุฎสัย (2536) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการปฏิบัติงานและการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ซึ่งพบว่า “หน่วยงานกลางระดับนโยบายมีบทบาทในการให้ความเห็นประกอบการพิจารณาแก่คณะรัฐมนตรี โดยเฉพาะสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานงบประมาณ ธนาคารแห่งประเทศไทย และกระทรวงการคลัง” และสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการตัดสินใจของ Bernard (อ้างถึงในวีณา พิงวิวัฒน์นิกุล, 2567, หน้า 58) ที่ระบุว่า การตัดสินใจที่เป็นกระบวนการในการพิจารณาวิเคราะห์และตัดทางเลือกจากทางเลือกต่าง ๆ โดยอาศัยเหตุผลและความเป็นจริงเกี่ยวกับการเลือกเหล่านั้น

3. การเสนอเรื่องในเวลากระชั้นชิดหรือเร่งด่วน ซึ่งบางเรื่องมีความซับซ้อนอาจส่งผลให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีระยะเวลาในการศึกษา วิเคราะห์ และกลั่นกรองอย่างจำกัด และอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของข้อมูลประกอบการพิจารณาตัดสินใจต่อเรื่องที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรี สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการตัดสินใจ (วรพจน์ บุษราคัมวดี, 2548, หน้า 113 - 114 อ้างถึงใน ภาณุพันธ์ พลอยพันธ์, 2557, หน้า 5) ที่ระบุองค์ประกอบของการตัดสินใจว่า ประเด็นปัญหาที่ต้องตัดสินใจต้องมีความชัดเจน เพื่อที่จะหาแนวทางหรือเลือกทางออกในการแก้ไขปัญหาหรือตัดสินใจประเด็นนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสอดคล้องกับแนวคิดการตัดสินใจของ Simon (อ้างถึงในวีณา พิงวิวัฒน์นิกุล, 2567, หน้า 58) ที่กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการกิจกรรมด้านเซมิปัญหา ซึ่งจะเน้นระบบข้อมูล และสารสนเทศที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจ อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีกระบวนการสาธารณะของ Anderson (1979, p 23 - 24 อ้างถึงใน บุญเกียรติ การะเวกพันธ์, 2567, หน้า 5 - 8) ที่กล่าวว่าขั้นตอนการตัดสินใจนโยบายที่ หมายถึง การเลือกวิถีทางหรือแนวนโยบายที่เหมาะสมที่สุด สามารถแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดีภายใต้ลักษณะต่าง ๆ เช่น ประสิทธิภาพ ความเหมาะสม

4. ปัญหาด้านเนื้อหาหรือรายละเอียดของหนังสือเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีที่มีความคลาดเคลื่อน และเนื้อหาหรือรายละเอียดที่เสนอมาขาดความถูกต้อง ชัดเจน หรือขาดข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญของข้อเสนอที่ประสงค์จะให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา สอดคล้องกับงานวิจัยของภุชงค์ โพธิกุฎสัย (2536) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการปฏิบัติงานและการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ผลการวิจัยพบว่า “...ในกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีมีข้อจำกัดเรื่องที่เสนอคณะรัฐมนตรีโดยหน่วยงานต่าง ๆ ยังขาดคุณภาพ...” นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับทฤษฎีการตัดสินใจ (Decision-Making Theory) ของ Simon

(อ้างถึงในวิธนา พิงวิวัฒน์กุล, 2567, หน้า 58) ที่กล่าวถึงข้อจำกัดในการตัดสินใจภายใต้เงื่อนไขที่ข้อมูลไม่ครบถ้วนหรือไม่ชัดเจน ซึ่งอาจนำไปสู่การตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพต่ำกว่าที่ควรจะเป็น และยังเป็นอุปสรรคสำคัญเมื่อการเสนอเรื่องต้องดำเนินการภายใต้ระยะเวลาที่จำกัด

ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคในระหว่างการประชุมคณะรัฐมนตรี ได้แก่ (1) หน่วยงานขาดความเข้าใจในหลักเกณฑ์และระเบียบการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีอย่างถูกต้องหรือไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน (2) การบริหารจัดการที่ดีส่งผลให้การเสนอเรื่องหรือการเสนอความเห็นล่าช้า (3) ขาดการประสานกับสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีล่วงหน้า (4) คุณภาพข้อมูลของเรื่องที่ประสงค์จะให้คณะรัฐมนตรีขาดความครบถ้วนชัดเจนในสาระสำคัญ และ (5) การไม่ได้รับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง และไม่มีระบบการถ่ายทอดความรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ชั้นระหว่างการประชุมคณะรัฐมนตรี พบปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

1. การประชุมคณะรัฐมนตรีมีข้อจำกัดด้านระยะเวลาที่ค่อนข้างจำกัด หากจำเป็นต้องใช้เวลาในการพิจารณาและอภิปรายประเด็นต่าง ๆ บางเรื่องนานกว่าปกติ อาจส่งผลให้การพิจารณาเรื่องอื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณวิมล สินธุภ (2550) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีในการสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรี พบว่า “การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีจะต้องอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่ชัดเจน ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ และมีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ชอบด้วยกฎหมาย และทันต่อสถานการณ์ หากขาดปัจจัยเหล่านี้ อาจส่งผลกระทบต่อการบริหารราชการแผ่นดินโดยรวม” และสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการตัดสินใจ (Decision - Making Theory) ของ Simon (วรพจน์ บุษราคัมวดี , 2548, หน้า 113 - 114 อ้างถึงใน ภาณุพันธ์ พลอยพันธ์, 2557, หน้า 5) ซึ่งกล่าวว่า การตัดสินใจภายใต้ข้อจำกัดด้านเวลาและความสามารถในการประมวลข้อมูลทั้งหมดได้ในเวลาที่จำกัด ส่งผลให้การตัดสินใจอาจไม่สมบูรณ์หรือคลาดเคลื่อน อีกทั้งสอดคล้องแนวคิดกระบวนการนโยบาย (วิธนา พิงวิวัฒน์กุล, 2567, หน้า 16 - 20) ที่กล่าวว่า “...ในขั้นการก่อตัวของนโยบายหรือการกำหนดนโยบาย (Policy Formulation) การกำหนดวาระการพิจารณาปัญหา นโยบาย จะต้องจัดลำดับความสำคัญ (Priority) ในการพิจารณาปัญหา...”

2. การประชุมคณะรัฐมนตรีจะมีการบันทึกเสียง หากจดไม่ทันหรือพลาดในสาระสำคัญหรือไม่เข้าใจในเนื้อหาของประเด็นอภิปราย อาจนำไปสู่ความผิดพลาดในการสรุปมติได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของมาโนชญ์ จารุสมบัติ (2543) เรื่อง แนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพ : กรณีศึกษาสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ผลการวิจัยพบว่า “เห็นว่าสิ่งสำคัญที่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกและเทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน และการพัฒนาข้าราชการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงาน และอุปสรรคต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานยังมีปัญหาด้านบุคลากรที่ขาดผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการศึกษากลับกรองวิเคราะห์งานด้านต่าง ๆ ที่ต้องอาศัยความรู้ในเชิงสหวิทยาการค่อนข้างมาก”

3. กรณีที่มีการเสนอเรื่องจรรยาบรรณเข้ามาวันประชุม เจ้าหน้าที่ที่ต้องจัดทำสรุปเรื่องเสนอต่อคณะรัฐมนตรี หากไม่มีข้อมูลประกอบครบถ้วนหรือไม่ได้รับรู้ล่วงหน้า อาจเกิดความคลาดเคลื่อนในการสรุปเรื่อง สอดคล้องกับมาโนชญ์ จารุสมบัติ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพ : กรณีศึกษาสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่พบว่า “ภารกิจบางอย่างควรต้องมีการปรับปรุงเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น การตัดทอนเรื่องที่ไม่จำเป็นออกจากการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี โดยควรเพิ่มการปฏิบัติงานในลักษณะการประสานงานร่วมกับหน่วยงานอื่นให้มากขึ้น” และขัดกับกฎหมายเกี่ยวกับการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี

ที่บัญญัติให้เรื่องที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรีต้องได้รับการกลั่นกรองล่วงหน้า ต้องมีเอกสารประกอบครบถ้วน และ/หรือต้องแจ้งวาระให้รัฐมนตรีทราบล่วงหน้าเพื่อให้มีเวลาเตรียมความเห็น แม้ว่ากฎหมายจะเปิดโอกาสให้สามารถเสนอเรื่องจริงได้ในบางกรณี เช่น เรื่องเร่งด่วน ความมั่นคง หรือภัยพิบัติ แต่ต้องเสนอโดยนายกรัฐมนตรี หรือได้รับอนุญาตพิเศษ

4. การประชุมคณะรัฐมนตรีมีผู้เกี่ยวข้องจำนวนมากจึงอาจเป็นปัญหาอุปสรรคในการรักษาความลับในการประชุม จึงควรมีการสื่อสาร การบริหารจัดการ และแนวทางในการป้องกันและการรักษาความลับอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับระบบราชการ Max Weber (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2541, อ้างถึงใน ทศพล จักรบุญมา, 2555, หน้า 13) ที่กล่าวถึง “ระบบราชการซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการองค์การ และการบริหารงานที่เหมาะสมสำหรับนำไปใช้กับองค์การขนาดใหญ่ที่มีความสลับซับซ้อน มีการกิจจำนวนมากที่ต้องปฏิบัติจัดทำ มีบุคคลจำนวนมากที่เข้ามาร่วมกันทำงาน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการวางระบบการทำงานที่ชัดเจน โดยการกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ตลอดจนระเบียบวิธีปฏิบัติงานต่าง ๆ ขึ้นมาไว้อย่างชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ทุกคนทำงานไปในแนวทางเดียวกัน” นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับค่านิยมหลัก และค่านิยมธรรมหลักที่ให้ความสำคัญกับการรักษาความลับของราชการ และการคำนึงถึงความถูกต้องแม่นยำของงาน

ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคในชั้นระหว่างการประชุมคณะรัฐมนตรี ได้แก่ (1) จำนวนเรื่องที่มีความจำเป็นเร่งด่วนจะต้องเสนอคณะรัฐมนตรีมีจำนวนมาก จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการระยะเวลาในการประชุมให้มีความเหมาะสม (2) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการจัดบันทึกเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีการขาดทักษะหรือประสบการณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการจับประเด็น (3) ไม่สามารถควบคุมไม่ให้เสนอวาระ/เรื่องจริงได้ เนื่องจากบางเรื่องจำเป็นเร่งด่วนต้องเสนอคณะรัฐมนตรี และ (4) ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว

ชั้นหลังการประชุมคณะรัฐมนตรี พบปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

1. การจัดทำร่างมติคณะรัฐมนตรีหลังการประชุมคณะรัฐมนตรี บางเรื่องมีความซับซ้อนส่งผลให้การตรวจสอบความถูกต้องของร่างมติในแต่ละลำดับขั้นใช้เวลานาน สอดคล้องกับแนว สอดคล้องกับแนวคิดระบบราชการของ Max Weber (พิทยา บวรวัฒนา, 2541, อ้างถึงใน ทศพล จักรบุญมา, 2555, หน้า 17) ที่ชี้ให้เห็นลักษณะสำคัญของระบบราชการไว้ว่า ประกอบด้วย หลักลำดับขั้น อำนาจของสมาชิกมาจากตำแหน่งหน้าที่ การทำงานต้องยึดถือระเบียบแบบแผนที่เป็นทางการและทำเป็นลายลักษณ์ การแบ่งงานกันทำตามความชำนาญเฉพาะด้านและระบบราชการมีกลไกที่สลับซับซ้อนทำให้คนภายนอกเข้าใจและเข้าถึงได้ยาก

2. การจัดทำมติดคณะรัฐมนตรีเป็นการแปลงข้อมูลจาก “ภาษาพูด” ในที่ประชุมมาเป็น “ภาษาเขียน” อย่างเป็นทางการ ต้องอาศัยทักษะและประสบการณ์สูง หากขาดความรอบคอบ อาจเกิดข้อผิดพลาดในการถ่ายทอดเจตนารมณ์ของคณะรัฐมนตรี สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาโนชญ์ จารุสมบัติ (2543) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพ : กรณีศึกษาสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี โดยผลการวิจัยพบว่า “สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจำเป็นต้องการพัฒนาข้าราชการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงาน เนื่องจากมีปัญหาหรือข้อจำกัดด้านบุคลากรที่ขาดผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการศึกษากลั่นกรองวิเคราะห์งานด้านต่าง ๆ ที่ต้องอาศัยความรู้ในเชิงสหวิทยาการค่อนข้างมาก” อีกทั้งสอดคล้องกับแนวคิดกระบวนการนโยบาย (วิธนา พึ่งวิวัฒน์กุล, 2567, หน้า 16 - 20) กล่าวว่า “ขั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) ซึ่งมีความสำคัญและมีความซับซ้อนเพราะต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ จำนวนมาก โดยการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการแปลงนโยบายที่เป็นนามธรรมไปเป็นรูปธรรม เพื่อไปปฏิบัติได้” ดังนั้น

การจัดทำมติคณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นนโยบายสาธารณะรูปแบบหนึ่งจึงจำเป็นต้องสามารถถ่ายทอดเจตนารมณ์ของคณะรัฐมนตรีได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ทั้งนี้ เพื่อให้หน่วยงานปฏิบัติสามารถแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้องครบถ้วน

ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคในขั้นขั้นหลังการประชุมคณะรัฐมนตรี ได้แก่ (1) ความซับซ้อนและความอ่อนไหวของข้อมูลของเรื่องที่เสนอคณะรัฐมนตรีซึ่งอาจเป็นนโยบายสาธารณะที่ส่งผลกระทบในวงกว้าง และ (2) ความสามารถและเทคนิคเฉพาะตัวของเจ้าหน้าที่ที่ต้องอาศัยความจำ ความเข้าใจ และความสามารถในการจับประเด็นของตนเองเป็นหลักในการจดประเด็นอภิปรายในที่ประชุม

ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนากระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี ดังนี้

1. ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการหรือประชุมชี้แจงให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเป็นระยะ
2. ควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่วิเคราะห์พัฒนาความรู้เชิงลึกในสาขาที่รับผิดชอบควบคู่กับการเสริมสร้างความรอบรู้ในสาขาอื่น ๆ
3. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ต้องมีทั้งทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) และทักษะด้านการสื่อสาร (Soft Skills) ที่ดี
4. ควรพัฒนาทักษะของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์ในการเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลเชิงเทคนิคกับการตัดสินใจเชิงนโยบาย โดยเพิ่มทักษะทักษะการ “แปลภาษา” ข้อมูลทางเทคนิคและรายละเอียดเฉพาะให้อยู่ในรูปแบบที่ผู้บริหารเข้าใจง่าย ชัดเจน และตรงประเด็น
5. ควรมีการพัฒนาด้านบุคลากรของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ทั้งในส่วนของ การเพิ่มอัตรากำลัง และการจัดให้มีการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรในด้านความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน
6. ควรมีการทบทวน แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง กระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย ดังนี้

1. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีควรมีการพัฒนาหรือนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีให้ครอบคลุมทั้งกระบวนการในระบบเดียวกัน และให้ความสำคัญกับการมีระบบรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์
2. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีควรมีการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำข้อมูลมติคณะรัฐมนตรีที่ผ่านมาทั้งหมดมาพัฒนาเป็นระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาประยุกต์เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำนโยบายสาธารณะของหน่วยงานต่าง ๆ และการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรี
3. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีควรมีการศึกษาทบทวนกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ที่เป็นหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีให้มีความสอดคล้องกับสภาวการณ์ในปัจจุบัน
4. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีควรมีการเผยแพร่ผลการประชุมคณะรัฐมนตรีหรือมติคณะรัฐมนตรีให้แก่ประชาชนทั่วไปในรูปแบบที่ง่ายต่อการศึกษาทำความเข้าใจผ่านช่องทางที่หลากหลาย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง กระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปว่า ควรศึกษาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานในกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมและเอื้อต่อการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา นิลศรี (2563). แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการประชุมคณะรัฐมนตรี. รายงานการศึกษา ส่วนบุคคล, วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- คณิน พ่วงทอง (2565). การเปลี่ยนผ่านสู่ภาครัฐดิจิทัลของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. การค้นคว้าอิสระหลักสูตร รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ) คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทศพล จักรบุญมา. (2555). ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการรับถ่ายโอนภารกิจงานทะเบียนราษฎร ในอำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. เชียงใหม่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญเกียรติ การเวกพันธ์. (2567). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการกำหนดและการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2548. (2548). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 112, ตอนที่ 47 ก, 1 - 7. <https://www.ratchakitcha.soc.go.th>
- ภาณุพันธ์ พลอยพันธ์. (22557). การตัดสินใจ (DECISION MAKING). สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2568, สืบค้นจาก <https://www.dol.go.th/train/DocLib1/13decision.pdf>
- ภุชงค์ โพธิกุฎสัย (2536). กระบวนการปฏิบัติงานและการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. คณะรัฐศาสตร์.
- มาโนชญ์ จารุสมบัติ. (2543). แนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพ: ศึกษากรณีสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, สำนักหอสมุด.
- วรรณวิมล สินธุภ (2550). บทบาทของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีในการสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิโรจน์ ก่อสกุล. (2567). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการบริหารระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- วีณา พิงวิวัฒน์กุล. (2567ก). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการบริหารกำหนดและการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- วีณา พิงวิวัฒน์กุล. (2567ข). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการบริหารขอบข่ายและแนวคิดเชิงทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์ กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- วุฒิชัย วีระวัฒน์ (2549). การดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษานขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2549). แนวทางการปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเรื่องและการประชุม คณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2548 และระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2548. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2568, จาก <https://www.soc.go.th/wp-content/uploads/2019/02/royalDecree.pdf>

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2554). สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกับการบริการราชการแผ่นดิน. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2568, จาก <https://www.soc.go.th/wp-content/uploads/2019/02/socmag-01-0354.pdf>

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2567). ประวัติความเป็นมาและอำนาจหน้าที่ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. สืบค้นเมื่อ 22 มีนาคม 2568, จาก <https://www.cabinet.go.th>

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1. (2568). พนักงานราชการ. สัมภาษณ์. กรกฎาคม. 9.
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2. (2568). พนักงานบันทึกข้อมูล. สัมภาษณ์. กรกฎาคม. 9.
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3. (2568). นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ. สัมภาษณ์. กรกฎาคม. 9.
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4. (2568). นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ. สัมภาษณ์. กรกฎาคม. 9.
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 5. (2568). นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ. สัมภาษณ์. กรกฎาคม. 9.
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6. (2568). นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ. สัมภาษณ์. กรกฎาคม. 9.
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 7. (2568). นักวิเคราะห์นโยบายและชำนาญการ. สัมภาษณ์. กรกฎาคม. 9.
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 8. (2568). นิติกรปฏิบัติการ. สัมภาษณ์. กรกฎาคม. 9.
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 9. (2568). นักวิเคราะห์นโยบายและชำนาญการพิเศษ. สัมภาษณ์. กรกฎาคม. 9.
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 10. (2568). ผู้อำนวยการกอง สัมภาษณ์. กรกฎาคม. 9.